

گفت‌وگو

زهرا چِذری

گفت‌و گو با بانوی ایرانی خادم حرم امام حسین(ع)

لحظه‌شماری می‌کنم برای اربعین حسینی

پنج سالی می‌شود افتخار خدمت به زائران امام حسین(ع) را در ایام پرتردد اربعین حسینی دارم؛ افتخار یک هفته خدمت در جایی که هر دستنی که به آسمان دراز می‌شود خالی بر نمی‌گردد و استجابت دعا در زیر این قبه آسمانی و در پیچه عرش الهی تضمین شده است. خانم زینب غروی پنج سال است در ایام زیارت اربعین حسینی یک هفته در زیر این قبه حسینی در این نقطه وصل آسمان و زمین، در سرزمین رشک بهشت برین، خدمتگزار

و فصل شود. به هر حال در این ایام با ازدحام زیاد جمعیت مواجهیم

و سال گذشته چیزی حدود ۱۹ تا ۲۰ میلیون نفر جمعیت در دوران اربعین به زیارت امام حسین(ع) آمده بودند.

شما چند سال است در خدمت زوار اربعین هستید؟

پنج سالی می‌شود.

آیا حضور شما در اربعین و خدمت‌رسانی به زائران حسینی با وظایف شما به عنوان یک همسر یا مادر تداخلی نداشته‌است؟ چگونه این مسئله را مدیریت می‌کنید؟

ما همه با هم یعنی به اتفاق همسر و فرزندانمان به این سفر می‌رویم و حدود یک هفته‌ای را در خدمت زوار امام حسین (ع) هستیم. از چند روز قبل از اربعین تا فردای روز اربعین را در حرم امام حسین(ع) هستیم. اگر هم کسی بچه کوچک داشته باشد یکی از اعضای خانواده مانند مادر یا خواهر در جایی ساکن می‌شود و از نوزادان نگهداری می‌کند.

نظر شما درباره حضور زائران در اربعین چیست؟ به نظر شما آیا حضور خانم‌ها در این مسیر لازم است یا بهتر است خانم‌ها در راهپیمایی اربعین حضور نیابند؟

این را باید علما و مراجع تقلید پاسخ بدهند و هر کس بسته به نظر مرجعش عمل کند اما تا جایی که من شاهد بوده‌ام، حضور خانم‌ها در مسیر پیاده‌روی اربعین هیچ مشکلی برایشان به‌وجود نیارود است. ازدحام جمعیت در روز اربعین و روز قبل آن در داخل حرم

زنان

زائرانی است که از تمام دنیا جمع می‌شوند تا حماسه پیاده‌روی اربعین حسینی را به باشکوه‌ترین وجه ممکن بر گزار کنند و به دنیا نشان بدهند که «حسین جنس غمش فرق می‌کند.» این بانوی خادم هم به تاسی از زنان عاشورایی پا در راه خدمت گذاشته و تمام ایام اربعین حسینی را در حرم سید و سالار شهیدان زیر قبه حسینی و در جوار مدفن پاک امام حسین(ع) و شهدای کربلا در هوای حسین و زائرانش نفس می‌کشد و همراه با فرشته‌های

د

لحظه‌لحظه خدمت به زائران اربعین شیرین و خاطرهارنگیز است و خادم امام حسین بودن حس خاصی دارد. در میان خانم‌های زائر وقتی به ضریح نزدیک می‌شوند در همان حالتی که در صف ایستاده‌اند مدام به خانم‌ها مخصوصاً زائران ایرانی یاد آوری می‌کنیم الان نزدیک حرم هستتید، چیزی نمانده به ضریح امام حسین (ع) برسید، برای ظهور آقامام زمان (عج) دعا کنید

این حریم پاک الهی خدمتگزار عاشقان است. به سراغ این بانوی خادم رفته‌ایم تا حال و هوای حریم حرم حسینی را در خدایتری‌ترین روزها و لحظه‌ها از کلام این خادم حسینی برای تمام کسانی که از قافله اربعین جا مانده‌اند باز گو کنیم تا اگر جسم‌مان در این سفر عشق همراه نشده دل به دل عاشقان و زائران حسینی بدهیم و از همین دور دست ادب بر سینته گذاشته و خدمت حضر تشان ادای ادب کنیم که کشتی نجات حسین برای همه جا دارد.

در این باره برای ما جاماندگان از اربعین بگویید، آن خاطره چیست؟

همانطور که می‌گویید لحظه‌لحظه خدمت به زائران اربعین شیرین و خاطرهارنگیز است و خادم امام حسین بودن حس خاصی دارد. در میان خانم‌های زائر وقتی به ضریح نزدیک می‌شوند در همان حالتی که در صف ایستاده‌اند مدام به خانم‌ها مخصوصاً زائران ایرانی یاد آوری می‌کنیم الان نزدیک حرم هستتید، چیزی نمانده به ضریح امام حسین(ع) برسید، برای ظهور آقا امام زمان (عج) دعا کنید.

در این لحظه‌ها چه حسی نسبت به زائران امام حسین(ع) دارید؟

دوست دارم تک تک این زائران را در آغوش بگیرم و همه آنها را از صمیم قلب دوست دارم چون زائر امام حسین(ع) هستند. ما خادم زائران امام حسین(ع) هستیم و این حس برایمان خیلی شیرین و لذت‌بخش است. با تمام شدن اربعین برای رسیدن اربعین سال بعد لحظه‌شماری می‌کنیم تا دوباره به کربلا بیاییم و خادم زائران امام حسین (ع) باشیم.

شما در طول سال و در فاصله اربعین تا اربعین سال بعد چه می‌کنید؟

ما در طول سال در حوزه فعالیت‌های جهادی برای اربعین فعالیت می‌کنیم. در مدارس شهرک دولت‌آباد که محل زندگی خودمان است موعب‌هایی را برای آشنایی بچه‌ها با اربعین برقرار می‌کنیم، خیمه‌های درست و سعی می‌کنیم فضای پیاده‌روی اربعین را برای بچه‌ها درست کنیم.

گفت‌و گو با بانوی ایرانی خادم حرم علوی

خودم را خاک پای زائران هم نمی‌بینم

ما برای این گروه به دنبال سرپرست هستیم و خانم شما گزینه مناسبی برای این کار است. اینگونه بود که همسرم من به گفتند شما طلبیده شدید و بروید.

پس از این‌ نظر با همسر تان مشکلی ندارید و با همدیگر هم عقیده هستید؟

خدا را شکر اطاعت همسر را می‌کنم و با هم همدل هستیم.

خانم زری یاف چند فرزند دارید و در طول سال چه می‌کنید؟

۴۳ ساله هستم و سه فرزند دارم. فرزند اولم دانشجوی دندانپزشکی است و فرزند دوم کلاس نهم و فرزند آخرم کلاس پنجم است. من مدرک کارشناسی شیمی دارم و در طول سال در حیظه کارهای فرهنگی و بسیج فعالیت دارم.

ا

مریم زاهدی

تاریخ‌سازی زنان در کنار مردان و در مدار خود

با نگاهی به تاریخ تمدن‌های مختلف می‌توان دریافت زنان به شکل مستقیم و غیرمستقیم در شکل‌گیری تحولات تاریخی نقش داشته‌اند. واقعه عاشورا هم یکی از بزنگاه‌های تاریخی است که زنان هم قبل از این واقعه و هم در جریان روز واقعه نقشی تأثیر گذار داشته‌اند. اما اصلی‌ترین نقش آفرینی زنان در واقعه عاشورا پس از این واقعه و با حماسه آفرینی‌های عقبله بنی‌هاشم حضرت زینب کبری (س) رقم می‌خورد.

استاد شهید مرتضی مطهری در کتاب حماسه حسینی خود درباره نقشی زنان در ساختن تاریخ می‌نویسد: آنچه تحقیقات تاریخی و ملاحظات روانی ثابت کرده، این است که زن در ساختن شخصیت مرد بیشتر مؤثر است تا مرد در ساختن شخصیت زن. بدین جهت است که تأثیر غیرمستقیم زن در ساختن تاریخ، لامنکر و غیرقابل انکار است. زن مرد را ساخته‌است و مرد تاریخ را اما نقش زنان در ساختن تاریخ به سه شکل می‌تواند باشد؛ یکی اینکه اساساً زن نقش مستقیم در ساختن تاریخ نداشته باشد، یعنی نقش زن منفی محض باشد. در بسیاری از اجتماعات برای زن جز زاییدن و بچه درست کردن و اداره داخل خانه نقشی قائل نبوده‌اند؛ یعنی زن در اجتماع بزرگ نقش مستقیم نداشته و نقش غیرمستقیم داشته‌است، به این ترتیب که او در خانواده مؤثر بوده و فرد ساخته خانواده در اجتماع مؤثر بوده‌است. یعنی زن مستقیماً بدون اینکه از راه مرد تأثیری داشته باشد، به هیچ شکل تأثیری در بسیاری از اجتماعات نداشته‌است ولی در این اجتماعات زن به رغم اینکه نقشی در ساختن تاریخ و اجتماع نداشته‌است، بدون شک و برخلاف تبلیغاتی که در این زمینه می‌کنند، به عنوان یک شئی گرانبها زندگی می‌کرده‌است؛ یعنی به عنوان یک شخص، کمتر مؤثر بوده ولی یک شئی بسیار گرانبها بوده و به دلیل همان گرانبهای‌اش بر مرد اثر می‌گذاشته‌است. ازران نبوده که در خیابان‌ها بخش باشد و هزاران اماکن عمومی برای بهره‌گیری از او وجود داشته باشد، بلکه فقط در دایره زندگی خانوادگی صورت‌بهره‌برداری قرار می‌گرفته‌است لذا تهاً برای مرد خانواده یک موجود بسیار گرانبها بوده و طبعاً و بدون شک در عملاً در خدمت زن بوده‌است. ولی زنی نبوده، شینی گرانبها، مثل الماس که یک گهر گرانبهاست؛ شخص نیست، شئ است ولی شئی گرانبها.

بنا بر تأکید استاد شکل دیگر تأثیر زن در تاریخ که در جوامع قدیم زیاد نبوده- این است که زن عامل مؤثر در تاریخ باشد، نقش مستقیم در تاریخ داشته باشد و به عنوان شخص مؤثر باشد نه به عنوان شئی ، اما شخص بی‌بها، شخص بی‌ارزش، شخصی که حریم میان او و مرد برداشته شده‌است. دقائق روانشناسی ثابت کرده‌است که ملاحظات بسیار دقیقی یعنی طر‌حی در خلقت بوده برای عزیز نگهداشتن زن. هر وقت این حریم به کلی شکسته و این حصار خرد شده‌است، شخصیت زن از نظر احترام و عزت پایین آمده‌است. البته از جنبه‌های دیگری ممکن است شخصیتش بالا رفته باشد مثلاً بسواد شده باشد، عالمه شده باشد، ولی دیگر آن موجود گرانبها برای مرد نیست. روان‌ها دیگر، زن نمی‌تواند زن باشد. جزء طبیعت تمام روحیه او متلاشی می‌شود. آنچه برای مرد در رابطه جنسی ملحوظ است، در اختیار داشتن زن به عنوان یک موجود گرانبهاست نه در اختیار یک زن بود. به عنوان یک موجود گرانبها برای او ولی آنچه در طبیعت زن وجود دارد این نیستست که یک مرد را به عنوان یک شئی گرانبها داشته باشد، بلکه این استت که خودش به عنوان یک شئی گرانبها مرد را در تسخیر داشته باشد. جوامع اروپایی به این سو می‌روند، یعنی از طرف یک طرف به زن از نظر رشد برخی استعدادهای انسانی از قبیل علم و اراده شخصیت می‌دهد ولی از طرف دیگر ارزش او را از بین می‌برد.

از نگاه استاد مطهری شکل سومی هم وجود دارد و آن این است که زن به صورت یک «شخص گرانبها» دربیاید، هم شخص باشد و هم گرانبها، یعنی از یک طرف شخصیت روحی و معنوی داشته باشد، کمالات روحی و انسانی نظیر آگاهی داشته باشد و از طرف دیگر، در اجتماع مبتذل نباشد. یعنی آن محدودیت نباشد و آن اختلاط هم نباشد؛ نه محدودیت و نه اختلاط بلکه حریم، حریم مسئله‌ای است بین محدودیت زن و اختلاط زن و مرد.

ایشان تأکید می‌کنند؛ وقتی که ما به متن اسلام مراجعه می‌کنیم می‌بینیم نتیجه آنچه اسلام در مورد زن می‌خواهد، شخصیت است و گرانبها بودن. در پرتو همین شخصیت و گرانبهای، عفاف در جامعه مستقر می‌شود، روان‌ها سالم باقی می‌مانند، کانون‌های خانوادگی در جامعه سالم می‌مانند و «رشید» از کار درمی‌آید. گرانبها بودن زن به این است که بین او و مرد در حدودی که اسلام مشخص کرده، حریم باشد؛ یعنی اسلام اجازه نمی‌دهد که جز کانون خانوادگی، یعنی صحنه اجتماع، صحنه بهره‌برداری و انداختن جنسی مرد از زن باشد چه به صورت نگاه کردن بن بدن و انداختن، چه به صورت لمس کردن بدتش، چه به صورت استنشام عطر زنانه‌اش یا شنیدن صدای پایش که اگر به اصطلاح به صورت مهیج باشد.

به باور شهید مطهری اسلام برای زن شخصیت می‌خواهد نه ابتذال، بنابراین تاریخ از نظر اینکه در ساختن آن تنها مرد دخالت داشته باشد یا مرد و زن با یکدیگر دخالت داشته باشند، سه گونه می‌تواند باشد؛ یک تاریخ، تاریخ مذکر است، یعنی تاریخی که به دست جنس مذکر به طور مستقیم ساخته شده‌است و جنس مؤنث هیچ نقشی در آن ندارد. یک تاریخ، تاریخ مذکر- مؤنث است اما مذکر- مؤنث مختلط، بدون آنکه مرد در مدار خودش قرار بگیرد و زن در مدار خود. تاریخ کربلا یک تاریخ و حادثه مذکر- مؤنث است، حادثه‌ای است که مرد و زن هر دو در آن نقش دارند، ولی مرد در مدار خودش و زن در مدار خودش. صحنه اسلام اینهاست. اباعبدالله اهل‌بیت خودش را حرکت می‌دهد برای اینکه در این تاریخ عظیم- رسانی را انجام دهند، برای اینکه نقش مستقیمی در ساختن این تاریخ عظیم داشته باشند با قافله‌سالاری زینب، بدون آنکه از مدار خودش‌ان خارج بشوند. این است نقش زن به شکلی که اسلام می‌خواهد؛ شخصیت عین حیا، عفاف، غفت، پاک‌ی و حریم. تاریخ کربلا به این دلیل مذکر- مؤنث است که در ساختن آن، هم جنس مذکر عامل مؤثری است ولی در مدار خودش و هم جنس مؤنث در مدار خودش. این تاریخ به دست این دو جنس ساخته شد.

گفت‌وگو ۲

کبری فرحندی

در حریم حرم امن علی(ع) که وارد می‌شوی انکار در آغوش پدر جای می‌گیری آن پدر مهربان امت اسلام؛ از در سعادت که وارد می‌شوی و به سمت ایوان نجف می‌روی پنجره‌های طلایی ضریح پیش رویت قرار می‌گیرد. امین‌الله بر لب آبی که دخول می‌گیری و به سوی امن‌ترین حریمی می‌رسی که فرشته‌های آسمانی برای بال‌ساییدن به خاکش در صف ایستاده‌اند. سراسر آغاز سفر اربعین و زیارت آستان حسین بن علی(ع) از اینجاست. مردان و زنانی که می‌آیند زیارت می‌کنند از پدر امت اجازه می‌گیرند تا با پای پیاده راهی دیار عشق شوند و گرد ضریح سرور و سالار شهیدان طواف عاشقی به جا آورند. اینجا هم یکی دیگر از آن نقطه‌هایی است که زمین و آسمان با هم تلاقی دارند. از جنس زمین‌هایی که نه فقط آسمان که بهشت هم به آن رشک می‌برد. اینجا همیادگاه عاشقانی که از همه جای دنیا گرد هم می‌آیند تا زیارت‌تین حماسه‌ها را در اربعین حسینی به نمایش بگذارند. برای همراه شدن با حال و هوای زوار علوی به سراغ خانم زری‌یاف یکی از خادمان حریم حرم مولی‌الموحدین حضرت علی(ع) رفته‌ایم و با وی در این باره به گفت‌وگو نشستیم.ایم.

نظر شما درباره حضور بانوان در حماسه اربعین چیست؟

من فکر می‌کنم باید حضور زنان در این حماسه بسیار پرشور باشد. الگوی ما حضرت زینب (س) است. ایشان نشان دادند زنان در واقعه عاشورا پرده‌نشین نبودند و برای احقاق حق اماشان حضور داشتند. ما هم باید به عنوان منتظران ظهور با پرچم ولایت و به رهبری منتقم خون امام حسین(ع) حضوری پرشور داشته باشیم. **نخستین باری که توفیق خدمت به زائران امام حسین(ع) در ایام اربعین نصیبتان شد کی بود و چه شد در این مسیر طلبیده شدید؟**

آغاز حضورم در این مسیر به چهار سال پیش بازمی‌گردد. سال